

Advies over de toegekende bemestingsklassen in drie gewestelijke RUP's in uitvoering van het Mestdecreet

Adviesnummer:	<u>INBO.A.3925</u>
Auteur(s):	Lieve Vriens
Contact:	Lieve Vriens (lieve.vriens@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	e-mail op datum van 27 maart 2020
Geadresseerden:	Afdeling Mestbank Dienst Dataverwerking en -Analyse T.a.v. Ingrid De Veen Koning Albert II laan 15 1000 Brussel Ingrid.DeVeen@vlm.be
Cc:	Vlaamse Landmaatschappij Sabine De Mulder (Sabine.DeMulder@vlm.be)

Dr. Maurice Hoffmann Administrateur-generaal wnd.
--

Aanleiding

In uitvoering van het Mestdecreet bepaalt de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) voor ieder perceel in landbouwgebruik een bemestingsregime. Dit regime is onder meer afhankelijk van de ruimtelijke bestemming, vastgesteld door het plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP). Daarnaast wordt voor het bemestingsregime rekening gehouden met de ligging in kwetsbaar gebied. Het volledige grondgebied van Vlaanderen ligt in die categorie door de aanduiding als 'kwetsbare zone water'.

Door vaststelling van de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen 'Scheldepolders Hingene', 'Omgeving Vliegveld Malle' en 'Afbakening regionaalstedelijk gebied Leuven' wijzigen 42 percelen naar een groene bestemming. Het bemestingsregime van de betrokken percelen wordt bijgevolg herbekeken. De VLM heeft in het kader hiervan nieuwe bemestingsklassen toegekend.

Vraag

Zijn de bemestingsklassen die de VLM toekende aan de 42 percelen waarvan de bestemming in de RUP's 'Scheldepolders Hingene', 'Omgeving Vliegveld Malle' en 'Afbakening regionaalstedelijk gebied Leuven' wijzigde naar een groene bestemming, in overeenstemming met de meest recente gegevens van de Biologische Waarderingskaart (BWK) of actuele toestand?

Toelichting

1 Algemeen

In groene ruimtelijke bestemmingen is elke vorm van bemesting in principe uitgesloten. Voor percelen in landbouwgebruik is onder bepaalde voorwaarden een versoepeling van het bemestingsverbod mogelijk. Dit is afhankelijk van de toegekende bemestingsklasse, die afgeleid wordt uit de BWK-typologie van het betrokken perceel.

Voor vier groepen van BWK-karteringseenheden voor graslanden en akkers, is een bepaald bemestingsregime van toepassing volgens artikel 3 van het Mestdecreet. Deze groepen zijn:

- niet-intensieve graslanden, vertaald naar bemestingsklasse GGN;
- potentieel belangrijke graslanden, vertaald naar bemestingsklasse GGI;
- intensieve graslanden, vertaald naar bemestingsklasse GGO;
- akkers, vertaald naar bemestingsklasse GGO.

De BWK-karteringseenheden per groep worden opgesomd in bijlage 2. De bemestingsregimes die horen bij elke groep, worden besproken in bijlage 3.

2 Controle van de percelen

Voor de controle van de toegekende bemestingsklassen houden we rekening met volgende gegevens:

- Voorkomende BWK-karteringseenheden in de betrokken percelen in de eerste, tweede, derde en vierde eenheid op de BWK, uitgave 2018 (De Saeger *et al.*, 2018).
- Het bemestingsregime per BWK-karteringseenheid volgens Vriens *et al.* (2011).
- Aanduiding als faunistisch belangrijk gebied (De Knijf *et al.*, 2010).

Voor de controle leverde de VLM een GIS-shapefile aan met de toegekende categorieën per perceel uit de ruimtelijke uitvoeringsplannen 'Scheldepolders Hingene', 'Omgeving Vliegveld Malle' en 'Afbakening regionaalstedelijk gebied Leuven'.

Via luchtfoto-interpretatie bekeken we in hoeverre de landbouwpercelen ruimtelijk overeenstemmen met de percelen van de BWK en of de gegevens van de BWK mogelijk achterhaald zijn.

Scheldepolders Hingene (8 percelen)

Voor percelen met OBJECTID nummer 24 en 26 stelt de VLM de bemestingsklasse GGI ('potentieel belangrijke graslanden') voor. De kartering, een complex van laagstamboomgaarden met akkers (kl + bu + fauna), dateert van 2013, maar komt nog overeen met het luchtfotobeeld van 2019. Fruitteelt, m.a.w. laagstamboomgaarden, valt net zoals akkers, onder de bemestingsklasse GGO (zie bijlage 2). We stellen daarom GGO als bemestingsklasse voor.

Voor het perceel met OBJECTID nummer 56 stelt de VLM de bemestingsklasse GGI ('potentieel belangrijke graslanden') voor omwille van de ligging binnen faunistisch belangrijk gebied (hp + fauna). De kartering dateert van 1998. In 2015 was er maïsteelt, daarna is het geregistreerd als grasland (Agentschap voor Landbouw en Visserij, 2016; 2017; 2018). Het is dus nog geen blijvend grasland. We merken ook op dat 99% van het perceel buiten faunistisch belangrijk gebied ligt. We stellen daarom GGO ('intensieve graslanden en akkers') als bemestingsklasse voor.

Voor het perceel met OBJECTID nummer 59 stelt de VLM de bemestingsklasse GGI ('potentieel belangrijke graslanden') voor. De kartering, een complex van laagstamboomgaarden met akkers (kl + bu + fauna), dateert van 2013. Sinds 2016 is het perceel grasland (Agentschap voor Landbouw en Visserij, 2016; 2017; 2018); in 2015 lag het braak, het is dus nog geen blijvend grasland. We stellen daarom GGO ('intensieve graslanden en akkers') als bemestingsklasse voor.

Bij de overige vier percelen heeft het INBO geen opmerkingen. Dit wordt aangegeven in de attribuentabel van de aangeleverde GIS-shapefile ('ok' in de kolom 'OPM') (bijlage 1).

Omgeving Vliegveld Malle (33 percelen) en Afbakening regionaalstedelijk gebied Leuven (1 perceel)

Het INBO heeft geen opmerkingen over de toegekende bemestingsklassen bij deze percelen. Dit wordt aangegeven in de attribuentabel van de aangeleverde GIS-shapefile ('ok' in de kolom 'OPM') (bijlage 1).

Conclusie

Het INBO heeft opmerkingen met betrekking tot de toegekende bemestingsklasse bij vier van de 42 percelen. Voor de percelen met OBJECTID 24, 26, 56 en 59 stellen we een wijziging van bemestingsklasse GGI naar GGO voor.

Referenties

Agentschap voor Landbouw en Visserij (2016). Landbouwgebruikspercelen, ALV. Eenmalige perceelsregistratie. Versie 2016. GIS-bestand. Brussel

Agentschap voor Landbouw en Visserij (2017). Landbouwgebruikspercelen, ALV. Eenmalige perceelsregistratie. Versie 2017. GIS-bestand. Brussel

Agentschap voor Landbouw en Visserij (2018). Landbouwgebruikspercelen, LV. Eenmalige perceelsregistratie. Versie 2018. GIS-bestand. Brussel

De Knijf G., Guelinckx R., T'jollyn F. & D. Paelinckx (2010). Biologische Waarderingskaart, versie 2. Indicatieve situering van de faunistisch belangrijke gebieden (Rapport en digitaal bestand). Rapporten van het Instituut voor Natuur en Bosonderzoek 2010(31). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

De Saeger S., Guelinckx R., Oosterlynck P., De Bruyn A., Debusschere K., Dhaluin P., Erens R., Hendrickx P., Hendrix R., Hennebel D., Jacobs I., Kumpen M., Opdebeeck J., Ruymen J., Spanhove T., Tamsyn W., Van Oost F., Van Dam G., Van Hove M., Wils C. & Paelinckx D. (red.) (2018). Biologische Waarderingskaart en Natura 2000 Habitatkaart, uitgave 2018. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2018 (71). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel. DOI: doi.org/10.21436/inbor.15138099

Vriens L., Bosch H., De Knijf G., De Saeger S., Guelinckx R., Oosterlynck P., Van Hove M. & Paelinckx D. (2011). De Biologische Waarderingskaart. Biotopen en hun verspreiding in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Mededeling van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. INBO.M.2011.1. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Bijlage 1:

GIS-shape file (INBO.A.3925_bijlage1.zip) met aanduiding van 'ok' in de kolom 'OPM' (enkel digitaal beschikbaar).

Bijlage 2:

BWK-karteringseenheden voor graslanden en akkers, gegroepeerd volgens het bemestingsregime zoals voorzien in artikel 3 van het Mestdecreet (Vriens *et al.*, 2011).

Niet-intensieve graslanden:

- halfnatuurlijke graslanden: ha, hc, hd, hf, hk, hm, hn, hu (49° van art. 2, 60° van art. 3)
- De graslanden hp*, hpr*, hpr+da, hr (51° van art. 2, 62° van art. 3)
- De graslanden hpr*+da (52° van art. 2, 63° van art. 3)
- De graslanden hpr* met elementen van mr, mc, hu, hc (53° van art. 2, 64° van art. 3)

Potentieel belangrijke graslanden (50° van art.2, 61° van art. 3):

- Hp+k(.): cultuurgraslanden met waardevolle kleine landschapselementen in de grasland-, moeras-, of waterrijke sfeer, bv. hp+mr, hp+kn, hp+hc, hp+k(ae), hp+k(hc), hp+k(mr). Deze lijst is niet limitatief, eender welk complex met dergelijke waardevolle vegetaties wordt als potentieel belangrijk grasland beschouwd.
- Hp+fauna: overdruk faunistisch belangrijke gebieden
- Hp-graslanden op lemige en kleiige, relatief vochtige bodems in valleien met een hoge ecologische prioriteit (hpriv)
- Hpr: weilandcomplex met veel sloten en/of microreliëf

Intensieve graslanden:

- Grasland dat niet valt onder een van bovenstaande groepen (56° van art.2, 66° van art. 3)
- Hp: soortenarm permanent cultuurgrasland
- Hx: zeer soortenarm, vaak tijdelijk cultuurgrasland.

Akkers: Landbouwgronden, die geen grasland zijn en gebruikt worden voor land- of tuinbouwteelten in ruime zin zoals akkerbouw, fruitteelt, groententeelt, sierteelt, graszodenteelt (67° van art. 3)

Bijlage 3: Te onderscheiden bemestingsregimes volgens het Mestdecreet (Vriens *et al.*, 2011).

Algemeen mestverbod: meststoffen mogen enkel opgebracht worden op landbouwgronden en mogen niet geloosd of gestort worden in openbare rioleringen, in oppervlaktewateren, in grondwater, op openbare wegen, op bermen en op alle andere plaatsen die geen landbouwgrond zijn. Uitzonderingen zijn voorzien voor parken en tuinen en bij aanplanten van bomen. In de waterwingebieden type 1 geldt echter een absoluut bemestingsverbod.

Mestbeperking 'niet intensieve graslanden' (GGN): wanneer niet intensieve graslanden in landbouwgebruik zijn, is enkel bemesting toegestaan via rechtstreekse mestuitscheiding bij begrazing waarbij 2 grootvee-eenheden per hectare op jaarbasis worden toegelaten. Deze mestbeperking is juridisch enkel voorzien voor landbouwgronden gelegen in natuurgebieden, natuurontwikkelingsgebieden of natuurreservaten, uitgezonderd de huiskavels daarbinnen.

Mestbeperking 'Potentieel belangrijke graslanden'(GGI): voor landbouwgronden gelegen in natuurgebieden, natuurontwikkelingsgebieden of natuurreservaten is voor deze graslanden een bemesting toegestaan via rechtstreekse mestuitscheiding bij (na)begrazing waarbij 2 grootvee-eenheden per hectare op jaarbasis worden toegelaten. In afwachting van de natuurrichtplannen, kan een supplementaire bemesting van 100 kg stikstof uit chemische meststoffen per ha per jaar toegestaan worden, op voorwaarde dat daarvoor een beheersovereenkomst wordt afgesloten.

Mestbeperking 'langs waterlopen': Het opbrengen van mest is verboden op stroken gelegen binnen een afstand van 10 m landinwaarts gemeten vanaf de bovenste rand van een waterloop gelegen in het Vlaams Ecologisch Netwerk en van 5 m in de overige gevallen. Deze regel wordt niet via de BWK geïmplementeerd, omdat deze geen informatie bevat over het overgrote deel van de waterlopen.

Intensieve graslanden en akkers (GGO): Hier kan ontheffing van de bemestingsbeperking verkregen worden indien het in 2008 aangegeven was als intensief grasland of akker ofwel zo aangegeven was als in het jaar voorafgaand aan de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Uitvoeringsplan waarin het een groene bestemming kreeg.